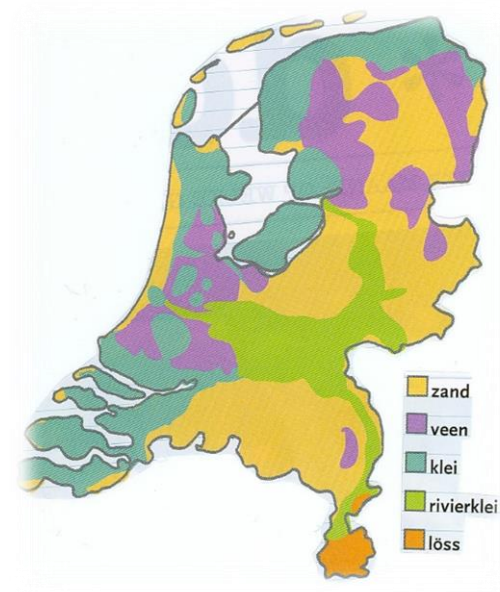
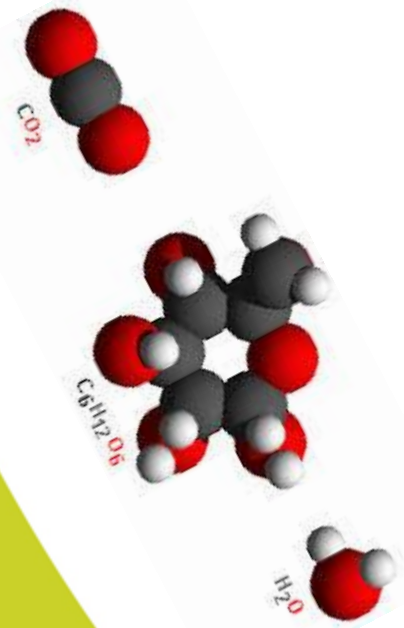
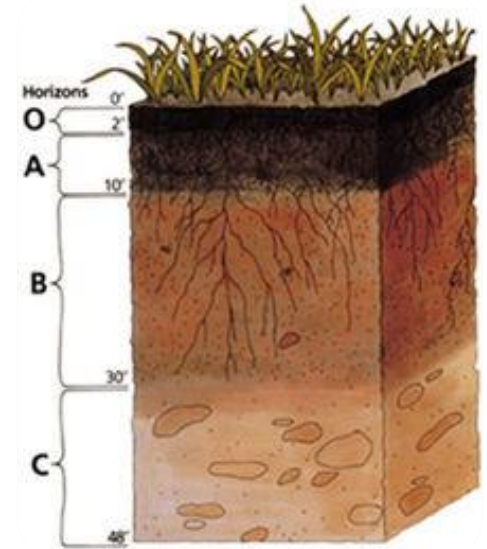

“De bodem als basis”

(Exact Basis / Scheikunde)

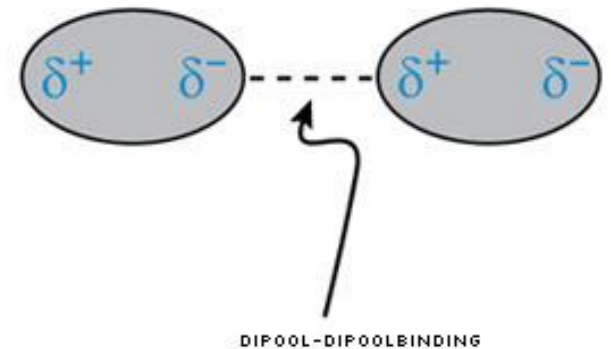
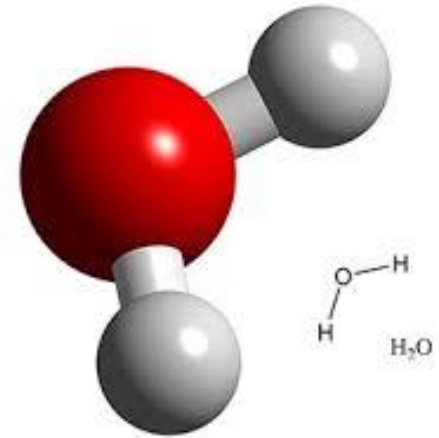

Programma voor vandaag:

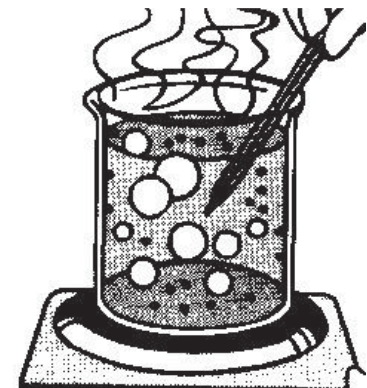
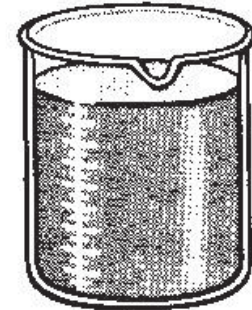
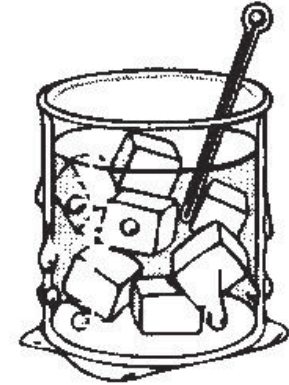
- Water
- De waterkringloop en watervervuiling
- Wateroplossingen
- Opdrachten (3x)

Water: een heel bijzondere stof.....

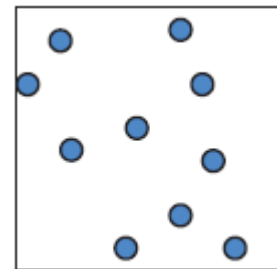
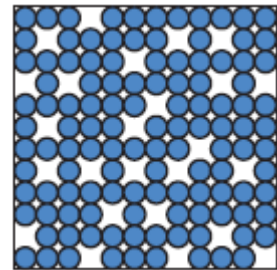
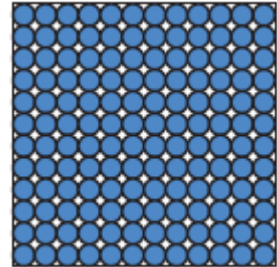
- Watermoleculen zijn “kleine magneetjes”, (dipolen) anders zou water bij kamertemperatuur een gas zijn.

- Water komt in **3 verschillende vormen** op de aarde voor.
- Bij temperaturen onder 0°C als **ijs**, tussen 0°C en 100°C is het een **vloeistof** en boven 100°C is het **waterdamp** (stoom).

- In vaste vorm (ijs) **bewegen de moleculen niet** meer door elkaar zoals bij vloeistoffen en gassen, ze zitten op een vaste plek ten opzichte van elkaar.
- In **vloeibare vorm (water)** liggen de moleculen zo dicht bij elkaar dat ze nog **wel door elkaar kunnen bewegen, maar elkaar** wel zodanig **aantrekken** dat er geen moleculen zomaar wegvliegen zoals bij waterdamp.
- In **dampvorm (waterdamp)** vliegen de watermoleculen kris kras door elkaar in alle richtingen, ze **bewegen onafhankelijk** van elkaar en er zit **veel afstand tussen de moleculen**.

- Het enige wat de moleculen in vaste vorm doen is **trillen**.
- Het bijzondere aan water is dat het een van de weinige stoffen is waarbij **de afstand tussen de moleculen in vaste toestand groter is dan in vloeibare toestand**.
- Het gevolg hiervan is dat **ijs op water drijft**

De waterkringloop

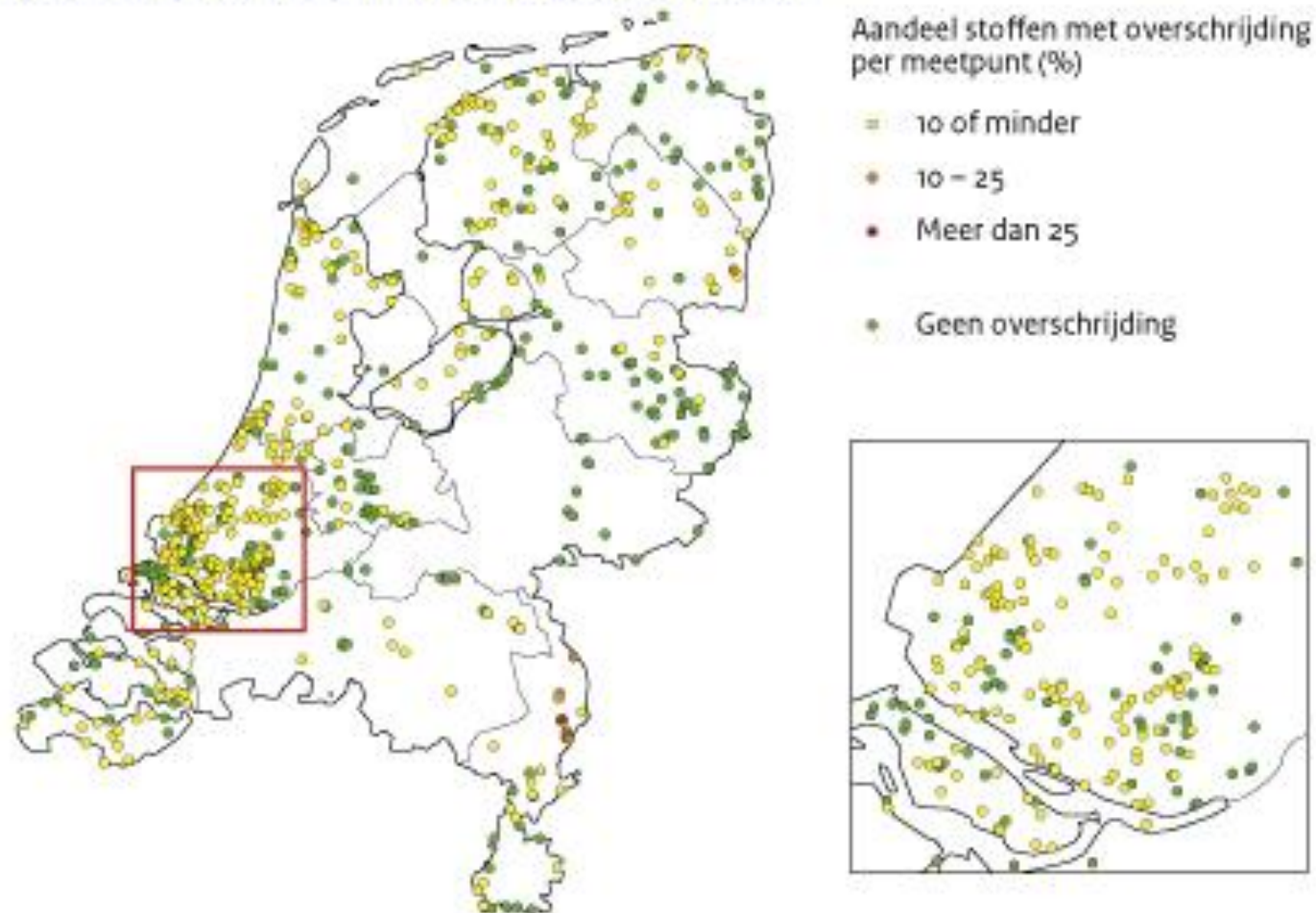

Plastic afvalberg in oceaan

Overschrijding Maximaal Toelaatbaar Risico (MTR) gewasbeschermingsmiddelen en biociden in oppervlaktewater, 2010

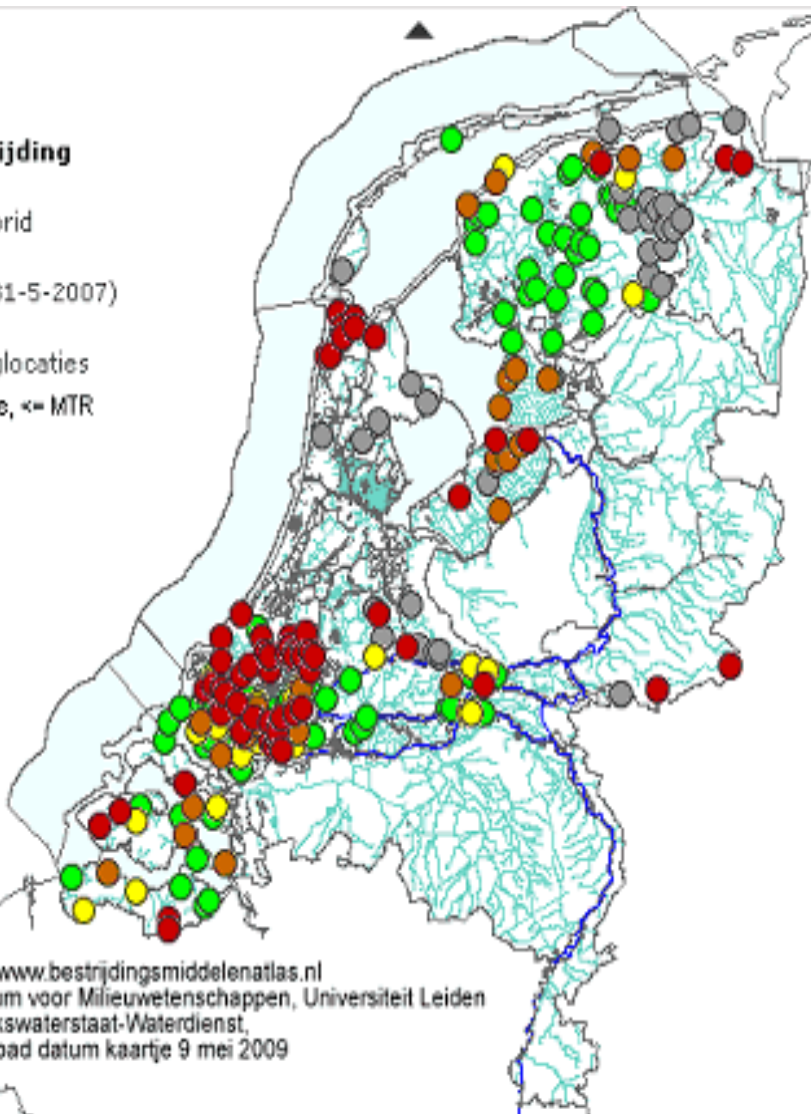
Imidacloprid en bijensterfte

Normoverschrijding

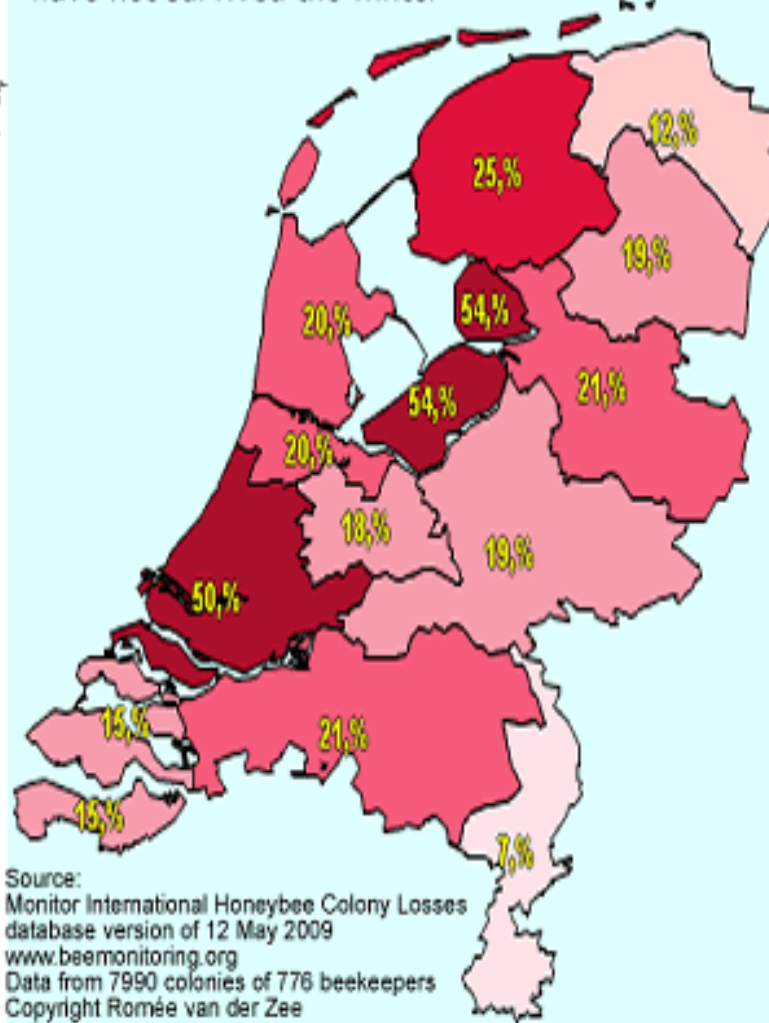
Stof: imidacloprid
 Norm: MTR
 0.013 ug/l (31-5-2007)
 Jaar: 2006
 Alle monitoringlocaties

- > streefwaarde, <= MTR
- niet toetsbaar
- > MTR
- > 2*MTR
- > 5*MTR

Bron: www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl
 Centrum voor Milieuwetenschappen, Universiteit Leiden
 en Rijkswaterstaat-Waterdienst,
 download datum kaartje 9 mei 2009

Percentage of honeybee colonies in the Netherlands have not survived the winter

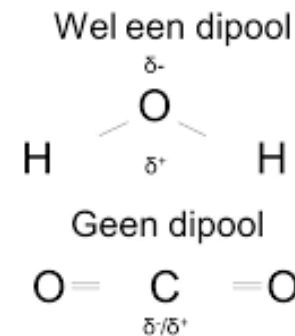

Source:
 Monitor International Honeybee Colony Losses
 database version of 12 May 2009
www.beemonitoring.org
 Data from 7990 colonies of 776 beekeepers
 Copyright Romée van der Zee

- Stoffen zijn te verdelen in:
- **Wateroplosbaar ("hydrofiel")**: suiker, zout
en
- **Waterafstotend ("hydrofoob")**: dieselolie, vet

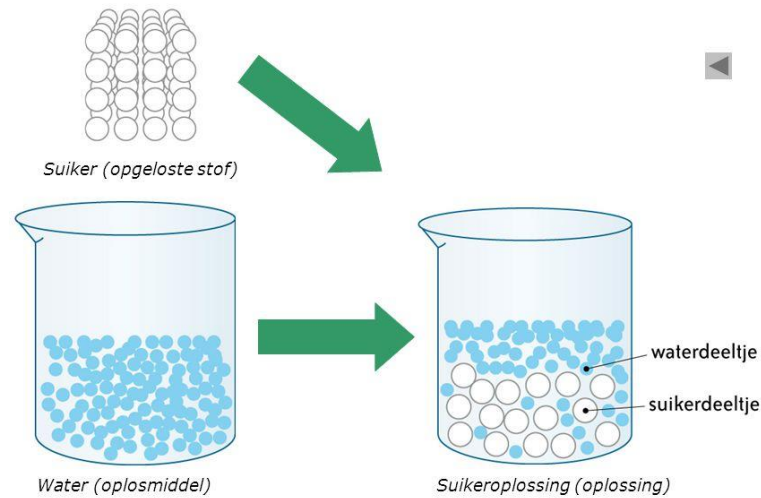

- **Verklaring:**
- In water lossen stoffen op, waarvan de moleculen zelf ook “kleine magneetjes” zijn: **hydrofiele of polaire stoffen**
- Stoffen, die geen dipool hebben, lossen niet op in water: **hydrofobe of apolaire stoffen.**

Oplosbaarheid: of een stof goed, matig, slecht of niet oplost in een vloeistof.

Oplossing = oplosmiddel + opgeloste stof !!!!

OPLOSMIDDEL + OPGELOSTE STOF = OPLOSSING

Geef aan of de volgende stoffen hydrofiel of hydrofoob zijn:

- Benzine
- Zand
- KAS (kunstmest)
- Pindakaas
- Koolzuur
- Water
- Smeerolie
- Ureum
- Klei
- Alcohol

Maak nu de vraagstukken
1 t/m 7 - pagina 28

Schrijf in je eigen woorden een
samenvatting van paragraaf 2.5 Zepen
van het lesboek "Water"

